

Noób Árpád

A REPÜLŐ FARKAS ÚTJA AZ ÉVKÖRBEN

A mese már első olvasásra érdekes kérdéseket vet fel. De szinte azonnal kiderül, hogy tanmeséről van szó.

Mire is tanít bennünket? Mit akar megtanítani a mese?

Külön érdekes, hogy a címben szereplő farkas csak később kerül a képbe, mintegy mellékszálként. A mese két részre osztható, az egyik rész az árok előtti, a másik az árok utáni rész. Az árok a „választóvíz”. Ez az árok, pedig a vízöntő paradoxon. Na de ne szaladjunk előre.

A mese kezdése az idő és térbeli elmélyülést szolgálja. Így a mesével mi is felhúzzuk az időtlenség köpenyét. A mese váratlanul, nagyon gyorsan indul el, pörög fel.

„... volt egyszer egy öregasszony, annak volt egy kakasa, meg egy tyúkjá.”

A magyar népmesék érdekessége, hogy egy öregasszonynak vagy macskája van általában, vagy kakasa, tyúkjá. Nem véletlen. A kakas az állatövben a napúton a Halak csillagjegy első holdháza. A macska a Szűz neve a keleti zodiákusban, s a Szűz csillagjegy első holdháza. Ez, pedig a Halak-Szűz, a halál tengely. Ezért van az, hogy egy öregasszonynak kakasa vagy macskája van. Ezek az állatok és gazdájuk együtt a halál jelképei. Persze nem csak a halál jelenik meg itt, hanem a titkos, olykor sötét tudás is. (Molnár Ferkó)

Így hát, amikor a kakas talál egy garast a szemétdombon, akkor hívja a tyúkot. Menjenek a kocsmába, igyanak egy meszely bort. A kakas dolga itt, hogy elhívjon, de ez a hívás jelképes, csak az a feladata, hogy elindítson. Maga a meszely bor itt csak a hívogató szerepét tölti be, de egyúttal a révülést is elősegíti.

A kakas így elindít az úton. Az a dolga, hogy tudja, mikor kell, s merre indulni. Ha pedig muszáj, csalit is tud alkalmazni a feladata érdekében, ami az esetünkben egy pozitív irányú útmutatás.

El is indul a kakas meg a tyúk.

„Amint mentek mendegéltek, találkoztak egy nyúllal.”

A tyúk, s a nyúl itt ugyanaz, mint a kakas, s a macska. Ugyanúgy a Halak, s a Szűz jelenik meg. A halál tengely jelenik meg ismét. Kihangsúlyozza azt, hogy figyelj, mert nem játék a dolog. Ha nem érted meg, rajta veszhetsz.

„... Amint mentek, mendegéltek, találkoztak egy rókával...”

Tovább haladva, a rókába botlik a nyúl, a tyúk és a kakas. Persze a róka is menni akar, s megy is. A tűzvörös róka az oroszán második holdháza. Az oroszán maga tüzes jegy, s életerős. Teli van vitalitással, s királyi jelenség. De a róka sánta! Ellenben ravasz, agyafúrt. Csatlakozása a kis csapathoz azt üzeni, erősnek, s okosnak kell lenned. Itt már nem működnek az eddig megszokott dolgok. A rókára is szükség van.

„Amint mentek mendegéltek, találkoztak egy farkassal.”

A farkas erős, de agresszív és makacs. A farkas a Kos csillagjegy holdháza. Maga a kos híres macacsságáról, arról, hogy fejjel megy a falnak. Ugyanúgy tüzes jegy, mint az Oroszlán, de ez sokkal nemesebb a kosnál. A farkas is csatlakozik a kis csapathoz.

Egyszer aztán egy árokhoz érnek. Ekkor azt mondja a kakas

„Csak az jöhet velem tovább bort inni, aki az árkot átugorja!”

A kakas, majd a tyúk, a nyúl és a róka is át tud kelni az árkon. Ám, a farkas fennakad, beleesik az árokba. Ez az árok a vízöntő paradoxon. Nem véletlen akad a farkas ezen fenn. Neki még tanulni kell, mert nem volt képes megtanulni az eddigieket. Nem a farkas, hanem a kakas törvényei uralkodnak, ha nem e szerint élsz, beleesel az árokba.

A farkasnak ezért hát szenvednie, tanulnia kell keservesen, ami során már csak magára számíthat. Hiszen a kakas, a tyúk, a nyúl, a róka tovább ment.

A farkas 3 napig marad az árokban, mert nem tud kimászni egyedül. A 3 nap jelképes. Utalhat egy meditatív állapotban töltött időre, egy elrévült időszakot jelez. Érdekes, hogy ha a Farkas holdháztól előre vagy hátra számolunk három holdházat madarakhoz jutnak. Ez azért is érdekes, mert a „huncut” farkasnak „kis madárkák” segítenek kimászni az árokból.

Ha előre számolunk hármat, akkor a Bika csillagjegy Fecske vagy Galamb holdházához jutunk. Ha hátra számolunk hármat, akkor a Halak csillagjegy Kakas vagy, a Madár nevű holdházához érünk vissza.

Azonban a mesében nincs megnevezve a madár fajtája, csak az, hogy „kis madárkák”. Tehát akkor itt egy általánosabb dologról van szó. Ezért itt a halak csillagjegyben vagyunk, ide révült vissza a farkas. Ezek a madárkák kegyelmet hordoznak, és segítséget a szárnyuk alatt. Segítenek is, mert a farkas sírása, könyörgése és ígérete rávette őket arra. De mit is ígér a farkas?

A Farkas, a róka, a nyúl, a tyúk és a kakas.
(Kedvet virágoztató magyar népmesék. 148. o.)

„ - Van nékem négy csonkafám, majd költhettek rajta !”

Egyből az életfa jut eszünkbe, csak hogy ez a fa

csonka. Ez a fa halott, csonka. Ráadásul nem is egy fa, hanem négy fa van farkasunk birtokában. Egy egész kis „szent” liget. De ez a „szent” liget halott, csonka. Ebből az ígéretből csak rossz dolog süllhet ki. Ez a „huncut” farkas nem tanult az árokba esésből. Sőt ugyanolyan alattomos, mint eddig.

A madárkák ráfészkelnek a fára és költenek, nevelgetik fiaikat és aztán egyszer meg is történik az első huncutság. A farkas megeszi a kis madár egyik fiát, sőt a huncut irreális módon meg is fenyegeti a madarat. Hiszen, hogy lenne képes egy farkas a fa kivágására, és aljának felszántására.

Nyilvánvalóan sehogy.

Azonban mágikus formulát mond, ez meggyőzi a madárkát.

(„Cselőre két lábam, hajszára két fülem, jól tartsd az ekét farkam!”)

Ezután lefekszik egy hűvös fa alá, alszik egyet. Itt is révülésről van szó. Ráadásul a fa ezúttal élő, életfa. Ezt követően még kétszer eszi meg a kismadár fiait (összesen hármat), s végig mágikus formulát használ.

Azonban a negyedikbe beletörik a foga. Ugyanis a kismadár segítséget kap. Méghozzá a varjútól, aki ellen formulát ad neki a farkas rontása ellen.

(„Vágd ki a fát, ha fejszéd van, szántsd fel az alját, ha van ekéd!”)

A madárka használja is, amit tanult. A kisfia megmenekül a farkastól, s az ismét hoppon maradt.

Ez a farkas még mindig nem tanult valamit. Megeszi a kismadarakat. Annak fiait, aki segített kimászni a bajból, az árokból. Megeszi, elpazarolja a kegyelmet, amit kapott. S ráadásul „révül” a fa alatt. A hűvös fa alatt. Ez a fa az életfa. Ha jól révül, képes felülemelkedni, ha nem, akkor visszazuhan a fa alá.

Ez esetben a farkas rosszul révült, eltékozolta a kegyelmét, s a tudását is rosszra használja. Ez nemhogy megváltozott volna. Tanult volna az ’árokfogságból’, még rosszabb lett, és pofátlanul, gerinctelenül folytatja a ’dolgát’. Úgy néz ki, nem képes tanulni.

Ebben a helyzetben jön a varjú, az akasztja meg a farkas „áldásos” tevékenységét. Persze a huncut farkas rögtön tudja, hogy a varjú van a háttérben. A Varjú a Vízöntő csillagjegy második holdházában van. Ugyanúgy járatos a sötét, titkos

tudásban. Bűvereje van, s segít a madarakon. Ez a varjú a vízöntő paradoxon kellős közepébe repít minket. Már maga a Vízöntő is jelzi, vigyázz. Nem tudsz megfogni. Nem tudsz elkapni, s ha mégis nem biztos, hogy az olyan jó lesz neked.

A farkas mégis el akarja kapni, hogy 'tanítson' neki valamit.

„Elment a farkas, aztán beleült egy rakás kukoricaszembe. Kitelepedett az országút közepére.”

Ott aztán várt, hogy elkaphassa a varjút, s az jön is. A varjú eléggé 'könnyen' kerül a kelepchébe. Szinte direkt. Szinte akarja, hogy elkapja. Mintha azt mondaná, figyelj, kapsz egy lehetőséget. Jól élj vele.

A farkas azt kívánja a varjútól, hogy tanítsa meg őt repülni. Persze a varjú vízöntősége, megfoghatatlansága révén megcsalja a farkast. Jelezve még mindig nem tanultál eleget. De az, hogy újra eljön a csapdába, jelzi, meg akarja tanítani neki azt a tudást, amivel már képes átugrani az árkot. A farkas előbb kukorica, majd köles (*„Akkor a farkas beleült egy rakás kölesszembe, aztán az országút közepén szétterpeszkedett.”*), aztán végül egy rakás tiszta búzába fekszik bele.

„Akkor a farkas elment egy rakás tiszta búzába, aztán elterpeszkedett benne az országút közepén.”) A szemek jelképesek. A kukorica, a köles és a búza. Mintegy fokozatosan kisebb és kisebb felé halad. Egyenesen, mintha az ember lelkébe irányítana.

A kukorica, a tengeri, a legnagyobb szem. Ez durva picit még a célra. Tovább kell révülni. A tenger képére, amely nagy, hatalmas rögtön a vízöntő képe, s így a varjú ugorhat be.

A köles, ami már kisebb, de sikamlósabb, s megéréskor a köles szemei hamar kiperegnek. A varjú, a vízöntő, jelenik meg benne, mert nehéz megfogni akár csak őt.

A búza, a tiszta búza, ez a mérce. Az élet mérceje. Ezzel már el lehet indulni. Nagyon fontos, hogy ez a búza, ez az élet tiszta. A tiszta étellel már meg lehet fogni a varjút. E mellett nem tud 'elcsalni'. A tiszta élet jele, hogy a farkas kezd tanulni.

A farkasnak harmadszorra sikerül elkapnia a varjút. Úgy, hogy az már hajlandó őt megtanítani repülni. A varjút csak a búzaszemmel lehetett megfogni, mert az az élet 'szeme', s e mellett már a varjú se tud elmenni olyan egyszerűen. A farkas-

nak teljesíti a kívánságát. Megtanítja repülni. Fel is viszi a magasba a farkast. A varjú mikor már fenn vannak, megkérdi:

„Látod-e még, farkas koma a földet?”

Azt feleli, látja, s az újabb kérdésre azt mondja: *„Akkora, mint egy alma”.*

Vagyis a föld, a mi világunk, virágunk akkora, mint egy alma. Ilyen magasra vitte fel őt a varjú. Kiderül itt bizony révülésről van szó ismét, és még hozzá nem is akárhogy.

A varjú feljebb viszi egyre, s folyton kérdi, hogy mekkora. Előbb azt mondja, akkora mint egy fél világ, majd ismét feltett kérdésre azt feleli, mint egy tű.

„Akkora, mint egy tű.”

Ez a révülés utolsó foka. Egy tűnél kisebbre nem lehet összezsugorítani a földet. Messzebbre nem lehet repülni, révülni.

Ekkor azonban a varjú ledobja a farkast, s amint szállnak alá ismét mágikus formulákat mond a varjú.

„Szaladj barát, agyonütlek! Szaladj barát, agyonütlek!”

A farkas leérve összetöri magát „a füstös tőkén”. De megtanult repülni. Ezúttal megtanulta a leckét.

Az út során mi is találkozhatunk azokkal. Vagy átjutunk rajta vagy beleesünk, és akkor rajtavesztünk. Az árok a vízöntő paradoxon, s a farkas a tanonc. Meg kell tanulnunk repülni, hogy átrepülhessünk az árkon. Lehet, hogy nem megy elsőre. Lehet, hogy segítség kell. De van kegyelem és segítség. Ha akarjuk, és ha kitarthatunk vagyunk. Azonban vigyázni kell, ne maradjunk meg olyan huncutnak, mint a farkas, mert összetörjük magunkat.

A füstös tőke, a kemence képét idézi fel, az otthonét. De nem csak az otthon, hanem a világ, a kézzel fogható értelmezhető világ képe is és jelzi nekünk az utat, az út végét. Ez a tőke mutatja meg nekünk, a révülésnek vége.

Bibliográfia

- Kedvet virágoztató magyar népmesék.
Miskolci Bölcsész Egyesület. Miskolc, 1993.
GYÁRFÁS ÁGNES: Molnár Ferkó a Világmindenségben.
Kézirat.
Miskolci Bölcsész Egyesület. Miskolc, 2005.